

TIIVISTELMÄ

Laajavastuisen hoitotyön roolit, kuten kliinisen hoitotyön asiantuntijat, ovat keskeisessä asemassa terveydenhuollon uudistamisessa. Ne parantavat palvelujen saatavuutta, vahvistavat potilasturvallisuutta ja hillitsevät kustannuksia erityisesti tilanteessa, jossa hoitajapula, väestön ikääntyminen ja kroonisten sairauksien yleistyminen kuormittavat järjestelmää. Ammatillisen osaamisen ylläpito edellyttää jatkuvaa täydennyskoulutusta, mutta kehitystä hidastavat usein organisaatiotason rakenteelliset esteet ja riittämätön tuki. Itä-Suomen yliopiston pilottihanke *TEHOA – Kliinisen hoitotyön asiantuntijakoulutus (2021–2023)* vastasi tähän tarpeeseen tarjoamalla yliopistotasosta täydennyskoulutusta Pohjois-Savon hyvinvointialueen sairaanhoitajille. Tavoitteena oli vahvistaa kliinistä asiantuntijuutta ja tuoda hoitotyöhön lisää laatua, saavutettavuutta ja turvallisuutta – vaikuttavasti ja ajankohtaisesti.

TEHOA-intervention vaikuttavuutta arvioitiin pitkittäisasetelmalla ja standardoiduilla mittareilla (Kuopio University Hospital Job Satisfaction Scale, Clinical Nurse Specialist Core Competencies, Specialist Outcomes and Barriers Analysis). Tulokset olivat osittain ristiriitaisia: itsearvioidut hoitotyön tulokset eivät parantuneet, eikä tilastollisesti merkitseviä ennustavia tekijöitä löytynyt. Sen sijaan hoitotyön esteiden koettu määrä väheni merkittävästi, ja sukupuoli sekä mittausajankohta osoittautuivat tilastollisesti merkitseviksi taustamuuttujiksi.

Kliininen asiantuntijuus paransi hoitotyön tuloksia yleisesti, lukuun ottamatta kliinistä hoitotyön johtajuutta, joka ei vaikuttanut potilaiden ja perheiden hoitovasteeseen. Työtyytyväisyyden osa-alueet, erityisesti motivaatio ja osallistuminen päätöksentekoon, olivat positiivisesti yhteydessä lähes kaikkiin hoitotyön tuloksiin, lukuun ottamatta hoidon kustannuksia. Lisäksi useat työtyytyväisyyden ulottuvuudet – kuten työn vaatimukset, työhyvinvointi ja yhteisöllisyyden tunne – liittyivät organisatoristen, vuorovaikutuksellisten ja työnkulkuun liittyvien esteiden vähenemiseen. Huomionarvoista on, että kliinisen osaamisen lisääntyminen oli negatiivisesti yhteydessä organisatorisiin ja vuorovaikutuksellisiin esteisiin, mikä viittaa monimutkaiseen suhteeseen laajavastuisen asiantuntijuuden ja koettujen hoitotyön haasteiden välillä.

Tämän pilottitutkimuksen tulokset korostavat täydennyskoulutuksen ratkaisevaa roolia kliinisen osaamisen ylläpitämisessä, hoitotyön tulosten parantamisessa ja sairaanhoitajien työtyytyväisyyden edistämisessä. Ne alleviivaavat tukevien työpaikkakäytäntöjen merkitystä, jotka edistävät ammatillista kasvua ja tunnistavat hoitotyön asiantuntemuksen kumulatiivisen luonteen. Tutkimus rikastuttaa keskustelua hoitotyön huippuosaamisesta terveellisissä työympäristöissä ja tarjoaa käytännönläheisiä näkökulmia sekä akateemisille toimijoille että terveydenhuollon organisaatioille, jotka pyrkivät vahvistamaan laajavastuisen hoitotyön ammattilaisten joukkoa.

JULKAISULUETTELO

Wright, M., Kvist, T., Imeläinen, S., & Jokiniemi, K. (2023). Continuing education for advanced practice nurses: A scoping review. *Journal of Advanced Nursing*, 80(8), 3037–3058.

<https://doi.org/10.1111/jan.15911>.

Wright, M., Kvist, T., Mikkonen, S., & Jokiniemi, K. (2023). Finnish version of the specialist outcomes and barriers analysis scale: Evaluation of psychometric properties. *Clinical Nurse Specialist* 37(6), 281-290. DOI: 10.1097/NUR.0000000000000779.

Wright, M., Kvist, T., Mikkonen, S., & Jokiniemi, K. (2025). Outcome evaluation of a clinical nurse specialist continuing education pilot program: An intervention study with three repeated measures. *BMC Nursing* (hyväksytty julkaistavaksi).